

38ο

Διεθνές Συνέδριο

Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

Η Ελληνική γλώσσα

Κεντρικοί θεματικοί άξονες:

- Γλώσσα και φιλολογία · Γλώσσα και Ιστορία · Γλώσσα και ελληνική εκπαίδευση
- Ελληνική γλώσσα και διεθνικότητα · Γλώσσα και ειδικές ανάγκες · Γλώσσα και πολιτική
- Γλώσσα και οικονομία · Γλώσσα και δημιουργία · Γλώσσα και τουρισμός
- Γλώσσα και κρίση · Γλώσσα και θρησκεία

Πάτρα, 17-19 Μαρτίου 2023

Διοργάνωση:
Ινστιτούτο Πολιτισμού,
Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης

τηλ/fax: +30-2610-993855
Email: synedria@ipode.gr
Ιστοσελίδα: <http://ipode.gr/>

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

38ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

Ελληνική Γλώσσα

Πάτρα, 17-18 Μαρτίου 2023

Επιστημονική σειρά:
Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Πρακτικά Συνεδρίων 53

Πάτρα 2023

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Ινστιτούτο Πολιτισμού, Δημοκρατίας και Εκπαίδευσης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Άγιος Βασίλειος, Πάτρα
Τηλ: 2610993855
<http://www.ipode.gr>
E-mail: ipode@ipode.gr

Τίτλος : Ειδικές Επιστήμες: Λογοθεραπεία, Αγωγή Υγείας, Ειδική Αγωγή, Συμβουλευτική, Παιδαγωγική Θεραπεία, Κοινωνική Παιδαγωγική – Οικογενειακή και Σχολική Βία, Διαπολιτισμικότητα, Σεξουαλική αγωγή

**Επιστημονική
σειρά:** Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση
Πρακτικά συνεδρίων 53

**Ηλεκτρονική
στοιχειοθεσία:** Λουκοπούλου Αγγελική, Σπηλιωτοπούλου Νάντα, Σκούρα Ειρήνη

ISBN: 978-618-85920-5-6

ISSN: 2732-7094

σ.σ. 296, σχήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Γεωργογιάννης Παντελής, τ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

Αντιπρόεδρος:

Πανταζής Σπύρος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Μέλη:

Baros Wassilios, Professur für Bildungsforschung, Paris Lodron Universität Salzburg
Μαλαφάντης Κωνσταντίνος, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Πρόεδρος Παιδαγωγικής Εταιρίας Ελλάδας

Ρέππα Αναστασία, Καθηγήτρια Εκπαιδευτικής Διοίκησης και οργανωσιακής συμπεριφοράς Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Ρεράκης Ηρακλής, Καθηγητής Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής, Α.Π.Θ.

Σκούρτου Ελένη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Δαμανάκης Μιχάλης, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Μήτσης Ναπολέον, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Φυριπής Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αθηνών

Καμαρούδης Σταύρος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Λαλούμη-Βιδάλη Ευαγγελία, Καθηγήτρια Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης

Γαργαλιάνος Σταμάτης, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Μπάκας Θωμάς, τ. Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΙΤΝ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Παπαδάκη Πολυξένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών

Φραγκούλης Ιωσήφ, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αθηνών

Δροσινού-Κορέα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Καινούργιου Ελένη, Δρ. Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Επίκουρη Καθηγήτρια ΑΤΕΙ Ηπείρου

Καλεράντε Ευαγγελία, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Μάγος Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής ΠΙΤΝ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μουσένα Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Στεργίου Αήδα, Επικ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Βλαχάδη Μαρία, Λέκτορας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ρέππα Γλυκερία, Λέκτορας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

Ζωγόπουλος Ευστάθιος, Δρ. Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης 46ης Περιφέρειας Αθήνας

Ηλιοπούλου Κωνσταντίνα, Δρ. ΑΠΘ, ΕΔΙΠ Διδακτικής της Γλώσσας στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ

Καραβά Ζαχαρούλα, Σ.Ε.Ε 2ης Ενότητας (ΠΕ70) ΠΕΚΕΣ Πελοποννήσου / ΣΕΠ -Διδάσκουσα Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφου

Κυπριανού Δέσπω, Δρ. Πανεπιστημίου Πατρών, Εκπαιδευτικός, Αποσπασμένη στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Κουνέλη Βασιλική, Δρ. Παιδαγωγικής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Φιλολόγος
Μάνου Αγγελική, Δρ. Πανεπιστημίου Αιγαίου του Τμήματος Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού
Μαστρογιάννης Αλέξης, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου, ΠΕΚΕΣ Δυτικής Ελλάδος
Παπάζογλου Μαγδαληνή, BSc, PhD στο Παιδαγωγικό Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Σταυρόπουλος Αναστάσιος, Διδάσκων Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Οργανωτική Επιτροπή

Γεωργιάννης Παντελής, τ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Λουκοπούλου Αγγελική, Φιλολόγος, Msc, ΕΑΠ στις Επιστήμες της Αγωγής
Σηλιωτοπούλου Νάντα-Ελπίδα, Φιλολόγος, Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό
Σκούρα Ειρήνη, Φιλολόγος, Διδακτορική φοιτήτρια
Θεοδωρακοπούλου Σταυρούλα, Εκπαιδευτικός, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών
Μελιτζάνη Ειρήνη, Πτυχιούχος Τμ. Τουριστικών Επιχειρήσεων ΤΕΙ Πάτρας, MSc στις Επιστήμες της Αγωγής
Καραβά Ζαχαρούλα, Δρ. Σ.Ε.Ε 2ης Ενότητας (ΠΕ70) ΠΕΚΕΣ Πελοποννήσου / ΣΕΠ-Διδάσκουσα Πανεπιστημίου Νεάπολης Πάφου
Ρέπα Γλυκερία, Λέκτορας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου
Κουνέλη Βασιλική, Δρ. Παιδαγωγικής ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Πατρών, Φιλολόγος
Κορέση Νικολέττα, Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Κάτοχος ΜΔΕ στη Γλωσσολογία και Διδακτική της Γλώσσας ΕΚΠΑ
Μανωλάκος Προκόπης, Δρ. Ιστορίας Πανεπιστημίου Πατρών
Βλαχάδη Μαρία, Λέκτορας, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Ρίνης Δημήτριος, Εκπαιδευτικός Αγγλικής-Ερευνητής, Πρότυπο Γυμνάσιο Ζωσιμαίας
Παπάζογλου Μαγδαληνή, BSc, PhD στο Παιδαγωγικό Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Από τις ανακοινώσεις που θα παρουσιαστούν στο συνέδριο, όσες κριθούν δημοσιεύσιμες θα συμπεριληφθούν στα πρακτικά, τα οποία εκδίδονται στην επιστημονική σειρά “Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση”

Περιεχόμενα

Πρόλογος	9
Ποίηση και Λογοτεχνία	13
Η Τρυφερότητα στην Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία: Έμφυλες Απεικονίσεις στα Εικονογραφημένα Παιδικά Βιβλία του Σήμερα <i>Καρανικολάου Θεοπούλα</i>	15
Ψυχαρικός και εκπαιδευτικός δημοτικισμός: θέσεις και αντιθέσεις <i>Χαντζή Στέλλα</i>	29
Semantical change through the meanings of οίστρος (oistros) <i>Andrea Sánchez i Bernet</i>	45
Θέματα Παιδαγωγικής	55
Ανάπτυξη γραπτής γλώσσας σε μαθητές/-τριες με κώφωση/βαρηκοΐα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση <i>Ανδρικοπούλου Ειρήνη</i>	57
Η αντεστραμμένη τάξη ως παιδαγωγική προσέγγιση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση <i>Κωνσταντίνου Γεωργία</i>	71
Γλώσσα και Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος <i>Ζαρκαδούλας Ανδρέας</i>	81
Διδασκαλία γλώσσας σε τάξεις υποδοχής την περίοδο της πανδημίας:	

περιορισμοί και αποτελέσματα	93
<i>Σαρρή Ασημίνα – Μακρογιάννη Τσαμπίκα</i>	
Τεχνικές αποτελεσματικής εφαρμογής της ενσυναίσθησης στη σχολική τάξη	107
<i>Κυριακίδου Παρθένα</i>	
Ελληνική Γλώσσα και Φύλο	121
<i>Κεχαγιά Πέρσα</i>	
Αναγνωστική ευχέρεια και Κατανόηση	133
<i>Μαρκέλλου Μαρίνα</i>	
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Γλώσσα	139
Η «επικοινωνιακή» προσέγγιση στη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης γλώσσας σε μαθητές του δημοτικού της Αυστραλίας χωρίς τη χρήση της βοηθητικής γλώσσας.	141
<i>Καψάνη Άννα</i>	
Παράγοντες που επηρεάζουν την αναγνωστική κατανόηση ελληνόφωνων και ελληνο-τουρκόφωνων μαθητών Δημοτικού	157
<i>Λόση Ιφιγένεια - Λουμπόνια Κλισίλντα - Καραδημούλα Ευγενία</i>	
«Διδάσκοντας στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας». Σχεδιασμός Διδακτικής Ενότητας	171
«Μετανάστευση»	171
<i>Φλωροπούλου Παναγιώτα</i>	
Τα κείμενα μαζικής κουλτούρας ως υλικό για τη διδασκαλία των διαλέκτων	181
<i>Καραγγέλου Αγγελική</i>	
Σχολικά εγχειρίδια ελληνικής γλώσσας για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση: έρευνα σε εκπαιδευτικούς	195
<i>Παπαβραμίδου Μαρία</i>	
Η ενσωμάτωση των ιταλ(οβενετ)ικών λέξεων στην Ελληνική γλώσσα και την Κρητική διάλεκτο	215
<i>Δρακούλη Αθανασία - Μαμιδάκη Σοφία - Ζωγραφιστού Αικατερίνη</i>	
Ελληνική Γλώσσα και Ιστορία	225
Πνευματικές κινήσεις για την γλώσσα στις αρχές του 20 ^{ου} αι στην Ελλάδα και το εξωτερικό	227
<i>Χαντζή Στέλλα</i>	

<p>Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964 και τα πεδία «δύναμης»: Οι θέσεις της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων για την ισοτιμία της καθαρεύουσας με τη δημοτική και την αρχαία ελληνική γραμματεία από μετάφραση <i>Δημοπούλου Ιουλία</i></p>	239
<p>Συζητήσεις της Εκκλησίας της Ελλάδος απέναντι στο ζήτημα της γλώσσας της εκπαίδευσης κατά το 1958. <i>Μεγαλομύστακα Χριστίνα</i></p>	249
<p>Aktionsart and Aspect in Greek; Grammaticalization and Subjectification observed through historical changes <i>Καρούτη Βίκυ</i></p>	261
<p>Πολιτική και Γλώσσα</p>	273
<p>Το ζήτημα της μεθοδολογίας διδασκαλίας της πρότυπης γλώσσας και τα προγράμματα σπουδών του 2021 <i>Αθανάσιος Μιχάλης</i></p>	275
<p>Γλώσσα και πολιτικό σύστημα <i>Σιδερίδης Δημήτριος</i></p>	287